

Bible (Písmo svaté)

- z řec. biblia (mn. č.) = knihy
- 66 knih (vznikaly více než 1000 let) – soubor historických, filozofických (názory o světě), právnických (základy zákonodárství a trestů), náboženských, hygienických, literárních aj. textů
- není dílem jednoho autora, ale celé řady, zapsali i texty tradované ústním podáním
- *celá staletí se vědci snaží informace z Bible vyvrátit, nebo potvrdit*
- *některé informace z Bible jsou dnes považovány za stručný souhrn skutečných dějů (např. vznik světa odpovídá postupnému utváření života na planetě)*
- *některé dnešní vědecké výzkumy naznačují, že děje v Bibli jsou možné*

-základní dělení:

Starý zákon, Nový zákon

Příklady novodobého zpracování:

Eduard Petiška Příběhy starého Izraele

Ivan Olbracht Biblické příběhy

Hana Doskočilová některé příběhy v: Damoklův meč a Diogenes v sudu

Starý zákon

- hebrejsky, malá část aramejsky, nejmladší část řecky
- vzniká 1200 – 200 př. n. l., prvních 500 let ústně, zachycuje dobu od počátku světa, ale historicky doložitelnou od 20. st. př. n. l.
- přináší literaturu z prostoru okolo Středozemního moře
- ovlivnila celou evropskou kulturu
- je inspirací pro umění dodnes

části:

Dělení židovské:

1) Zákon (Tóra) – pět knih Mojžíšových

- nejstarší dějiny světa (vznik planety), dějiny židovského národa

2) Knihy proroků (dějiny Židů; výroky a skutky proroků)

3) Sváté spisy (Příslolí, Žalmy, Píseň písni... – převažuje literární zaměření)

Píseň písni (Šalamounova píseň)

- intimní lyrika

- definitivní podoba ze 4. st. př. n. l.

- obdobné motivy ve skladbách staroegyptských a babylonských

- dostává náboženský a filosofický výklad

Dělení křesťanské:

1) Zákon (Tóra)

2) Knihy historické

3) Knihy básnické (mudroslovné)

4) Proroci

+ Knihy deuterokanonické

Nový zákon

- řecky na papýrových svitcích – žádný originál se nedochoval
- 50 n. l. – 150 n. l.
- učí, jak se má člověk chovat – je to morální zákon
- život Krista a jeho učení v podání jeho žáků a stoupenců
- formou evangelií a epištol (= dopisů, listů)

Evangelia sv. Matouše, sv. Lukáše, sv. Marka a sv. Jana

= dobrá zpráva, zvěst (o narození J. K.)

- sepsané v průběhu 2. pol. 1. st.

- ne všichni píší o tomtéž – úryvky tvoří dohromady souvislý příběh

Skutky apoštolů

= učedník Krista, v užším slova smyslu prvních 12 učedníků, v širším důležití křesťané z počátku křesťanství (např. i sv. Pavel)

- o počátcích církve a jejím šíření, objasňování učení

apoštolové podle Marka: Šimon /Petr, Jakub (syn Zebedeův), Jan (syn Zebedeův), Ondřej, Filip, Bartoloměj, Matouš, Tomáš, Jakub (syn Alfeův), Tadeáš, Šimon Kananejský, Jidáš Iškariotský

apoštolové podle Skutků: místo Tadeáše Juda (syn Jakubův) a na místo Jidáše doplněn Matěj

stručný nástin novozákonních událostí:

narození Ježíše (Marie zasnoubená Josefovi, dříve než se stali manžely, počala z Ducha sv.,

Josef ji chtěl propustit, ale zjevil se mu anděl, stal se otčímem - vychovatelem)

porod v Betlémě za dnů krále Heroda (kvůli sčítání lidu se museli odebrat do rodného města)

poslal za nimi mudrce, vojáky (vraždění neviňátek), útěk do Egypta, návrat

křest – Jan Křtitel v Jordánu

záračné skutky (uzdravování slepého, vzkříšení Lazara apod.)

poslední večeře páně, zrada Jidáše, zapření Petra, zatčení, ukřižování, zmrtvýchvstání

Příslaví a rčení z Bible

Boží soud (*ordál - Bůh stojí vždy na straně práva*)

začít od Adama

starý jako Metuzalém

moudrý jako Šalamoun

chlupatý jako Ezau

leží jako Lazar

sedm let hubených (tučných)

Sodoma, Gomora

solný sloup (Lotova žena)

Jobova zvěst

klanění zlatému teleti

návrat ztraceného syna (marnotratný syn) *otec a dva synové, jeden vzorný, druhý odchází do světa, užívá si, doma o něm žádné zprávy, oplakali ho jako mrtvého, když se vyhýří a utratí vše, co dostal, vrátí se domů, lituje činu, otec ho s radostí vítá (= láska otcovská trvá i přes oblouznění)*